

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Макроекономіка

Шифр та назва спеціальності

072 – Фінанси, банківська справа та страхування

Освітня програма

Фінанси та банківська справа

Рівень освіти

Бакалавр

Семестр

1

Інститут

Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу

Кафедра

Загальної економічної теорії

Тип дисципліни

Загальна, Обов'язкова

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Волоснікова Наталія Миколаївна

nataliia.volosnikova@khp.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцентка, завідувачка кафедри загальної економічної теорії НТУ «ХПІ»

Авторка та співавторка понад 75 наукових та навчально-методичних робіт. Курси: «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Основи економічної теорії», «Ділове спілкування та бізнес переговори», «Фінансовий менеджмент» та інші.

<http://web.kpi.kharkov.ua/oet/pr-vukl-sklad-uk/>

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна спрямована на отримання теоретико-методичних знань і розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на макрорівні. Пояснюються економічні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізуються і інтерпретуються отримані результати. Виробляється здатність розуміння функціонування механізму національної економіки на підставі сучасних макроекономічних теорій, обґрунтованих світової та вітчизняної наукою, а також досвідом макроекономічної практики.

Мета та цілі дисципліни

Метою дисципліни є розкриття механізму функціонування національної економіки на основі макроекономічних теорій, концепцій, моделей, обґрунтованих світовою і вітчизняною наукою і апробованих економічною практикою та придбання студентами відповідних професійних компетенцій, що забезпечують формування соціально-економічної поведінки.

Цілі курсу: поглибити розуміння особливостей макроекономічного стану економічної системи України з точки зору загальних макроекономічних закономірностей функціонування економічних систем; макроекономічних функцій держави та механізму їх реалізації; розвивати актуальні знання про те, як розрізняти основні ознаки нестабільності на ринках товарів, робочої сили, грошей; розвивати основні навички аналізу статистичних даних щодо ключових

макроекономічних показників; аналізу основних моделей макроекономічної рівноваги; розрахунку номінальних та реальних макроекономічних показників.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, розрахункове завдання. Підсумковий контроль - екзамен.

Компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Результати навчання

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 150 год. (5кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 86 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Курс є початковим і потребує знань на рівні середньої освіти

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Дослідницький метод, практичні заняття, кейс-метод, індивідуальна та командна робота. Дискусії, проблемне навчання.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

ТЕМА 1. Макроекономіка як наука

Історія виникнення макроекономіки. Макроекономіка як складова частина економічної науки
Предмет й основні цілі макроекономіки. Методологія макроекономічного аналізу.

ТЕМА 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків. Суть ВВП і проблеми його підрахунку. Методи підрахунку ВВП
Номінальний і реальний ВВП.

ТЕМА 3. Товарний ринок

Модель економічного кругообігу. Сукупний попит. Сукупна пропозиція. Взаємодія сукупного попиту і сукупної пропозиції. Макроекономічна рівновага.

ТЕМА 4. Грошовий ринок

Сутність грошового ринку. Попит та пропозиція грошей. Механізм грошового ринку.

ТЕМА 5. Ринок праці

Зайнятість і безробіття. Класифікація безробіття. Попит, пропозиція і рівновага на ринку праці. Державна політика зайнятості та її соціально-економічні наслідки.

ТЕМА 6. Інфляційний механізм

Сутність та види інфляції. Причини і наслідки інфляції. Інфляція і безробіття.

ТЕМА 7. Споживання домогосподарств

Диференціація доходів та крива Лоренца. Кейнсіанська функція споживання та функція заощадження. Функції споживання з урахуванням фактору часу.

ТЕМА 8. Приватні інвестиції

Інвестиційні функції Заощадження та інвестиції.

ТЕМА 9. Сукупні витрати і ВВП

Кейнсіанська модель «витрати–випуск». Визначення рівноважного ВВП на основі методу «вилучення–ін'єкції». Ефект мультиплікації. Мультиплікатор витрат в закритій економіці. Рівновага на рівні потенційного ВВП, «рецесійний» та «інфляційний» розриви.

ТЕМА 10. Економічна динаміка

Основні засади теорії економічного зростання. Модель Солоу. Джерела економічного зростання Економічні коливання.

ТЕМА 11. Держава в системі макроекономічного регулювання

Класична та кейнсіанська концепція макроекономічної рівноваги. Зміна механізмів макроекономічного регулювання. Сутність, цілі та інструменти бюджетно-податкової політики. Сутність та види монетарної політики.

ТЕМА 12. Зовнішньоекономічна діяльність

Платіжний баланс: макроекономічне значення, основні статті й структура. Валютний курс і його різновиди. Еволюція валютної системи. Мультиплікатор видатків у відкритій економіці.

Теми практичних занять

Тема 1. Обговорення макроекономічних шкіл економічної думки. Макроекономіка як теоретична основа економічної політики.

Тема 2. Розв'язування задач на обчислення валового внутрішнього продукту (ВВП) трьома методами; розрахунок інших показників, що використовуються в СНР та індексів цін.

Тема 3. Аналіз випадків макроекономічної рівноваги в рамках моделі AD-AS, включаючи короткострокову та довгострокову рівноваги. Кейс-метод «Велика депресія». Аналіз «ефекту храповика».

Тема 4. Розв'язування задач на розрахунок грошової маси, грошової бази, грошових агрегатів. Дискусія: Банківська система України.

Тема 5. Вивчення статистичних даних та розрахунок показників використання робочої сили та безробіття. Дискусія: Державна політика зайнятості в Україні. Проблеми безробіття в Україні.

Тема 6. Аналіз кривої Філіпса в короткостроковому та довгостроковому періодах. Дискусія: Проблеми інфляції в Україні. Антиінфляційна політика.

Тема 7. Парадокс ощадливості. Дискусія: Економічна нерівність в Україні. Розрахунок показників доходів домогосподарств, заощаджень і споживання.

Тема 8. Розрахунок рентабельності інвестиційних проектів. Дискусія: Роль фінансової системи в трансформації заощаджень в інвестиції.

Тема 9. Аналіз моделей рівноваги: «Кейнсіанський хрест»; «Ін'єкції та винятки», модель IS-LM. Розрахунок мультиплікатора, рецесійного та інфляційного розривів.

Тема 10. Дискусія: Проблеми економічного зростання в Україні. Розрахунок індексів економічного зростання.

Тема 11. Аналіз спільного впливу фіскальних інструментів на ВВП та державний бюджет.

Розрахунок дефіциту бюджету та мультиплікатора державних витрат. Дискусія: Державний борг: причини, структура, наслідки. Проблеми дефіциту бюджету та державного боргу в Україні.

Тема 12. Дискусія: Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Розрахунок платіжного балансу. Розрахунок курсів валют.

Теми лабораторних робіт

лабораторні роботи не передбачені

Самостійна робота

Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до практичних (лабораторних, семінарських) занять Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях. Інші види самостійної роботи - розрахункове завдання. Індивідуальне розрахункове завдання – це творча, самостійна, завершена, теоретико-практична робота студента із запропонованих тем, яка виконується як позааудиторна робота. Мета написання – практична реалізація знань, умінь і навичок, отриманих в процесі лекційних та практичних занять, набуття вміння самостійно висловлювати думку, засновану на використанні джерел із певної тематики.

Література та навчальні матеріали

1. Макроекономіка : навч. посібник / С. І. Архієреєв [та ін.] ; ред. С. І. Архієреєв ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Іванченко І. С., 2019. – 216 с.
<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/41771>
2. Методичні рекомендації з організації семінарських занять за курсом «Макроекономіка» для студентів спеціальностей «Економіка», «Фінанси», «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність», «Міжнародні економічні відносини» / укл. Т. А. Дяченко, Н. М. Волоснікова, Н. Н. Губанова, С. О. Климова, Я. А. Максименко, А. С. Митрофанова, Н. Б. Решетняк, В. В. Яцина. Харків : НТУ «ХПІ», 2021. – 60 с.
<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53600>
3. Методичні вказівки до самостійної роботи за курсом "Макроекономіка" [Електронний ресурс] : для студентів спец. "Економіка", "Фінанси", "Облік і оподаткування", "Менеджмент", "Маркетинг", "Підприємство, торгівля та біржова діяльність", "Міжнародні економічні відносини" / уклад.: Т. А. Дяченко [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2021. – 44 с. – [URI: http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53598](http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53598).
4. Макроекономіка : завдання для підготовки до I-го туру Всеукр. студ. олімпіади : навч.-метод. вказівки / уклад.: Н. М. Волоснікова, Н. Н. Губанова, Н. Б. Решетняк ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Іванченко І. С., 2020. – 44 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/50073>
5. Методичні вказівки до виконання розрахункових завдань та рефератів з дисципліни «Макроекономіка» для студентів Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу / уклад. укл. Ф.В. Абрамов, Н.М. Волоснікова, Н.Н. Губанова, Н.Б. Решетняк. – Х. : НТУ «ХПІ», 2024. – 52 с.
6. Eichengreen Barry. Globalizing Capital : A History of the International Monetary System - Third Edition. Publisher Princeton University Press. 2019. 320 pages.
7. Gulesserian Joseph. The Practical MBA on Economics: What They Do & Don't Teach You At Business School-Essential Gear For The Economic. Tsunami Kindle Edition. 2022. 566 pages.
8. Melvin Michael, Norrbin Stefan. International Money and Finance. Publisher Elsevier Science & Technology. 2022. 350 pages

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкове оцінювання у вигляді екзамен (30%) та поточного оцінювання (70%).

30% екзамен: розрахункове завдання (письмове) та його усна презентація

70% поточне оцінювання:

- 30% оцінювання завдань на практичних заняттях (включаючи задачі, тести, есе, презентації роботи у малих групах);
- 10% письмове завдання
- 30% проміжний контроль (2 онлайн-тести)

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження,

Завідувач кафедри
Наталія ВОЛОСНИКОВА

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Марина ШЕВЧЕНКО